

Aan de minister van Klimaat en Groene Groei
Mevrouw S.Th.M. Hermans
Postbus 2040
2500 EK Den Haag

Aan de staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat
De heer A.A. Aartsen
Postbus 20901
2500 EX Den Haag

Kopie aan de staatssecretaris van Financiën
De heer T. van Oostenbruggen
Postbus 20201
2500 EE Den Haag

Datum

8 juli 2025

Onderwerp

Plastischeffing

Geachte minister Hermans, geachte staatssecretaris Aartsen,

Met veel belangstelling hebben wij kennis genomen van het *Pakket voor Groene Groei* dat u op 24 april 2025 gepresenteerd heeft. Uiteraard onderschrijven onze vier gemeenten de ambitie van het kabinet om de klimaatdoelen te halen door de energietransitie en de overstap naar een circulaire economie te versnellen. Binnen het door u voorgestelde pakket zit ook de invulling van een plasticheffing die het Rijk ongeveer €567 miljoen dient op te leveren.

Over dit voornemen maken wij ons grote zorgen, zorgen die wij in deze brief graag nader toelichten. In het regeerprogramma van het inmiddels demissionaire kabinet-Schoof is de ambitie uit gesproken plastics circulair te maken door in te zetten op een combinatie van normeren, stimuleren en beprijzen. Dit moet gestimuleerd worden door de invoering van een zogenaamde plasticheffing vanaf 2028, met het uiteindelijke doel een circulaire economie en het veilig stellen van grondstoffen.

In het Pakket voor Groene Groei en de Voorjaarsnota van het kabinet is een invulling van deze heffing gepresenteerd. De voorgenomen plasticheffing is nú met name een end-of-pipe maatregel geworden omdat ze ingevuld wordt met een "hervorming" van de afvalstoffenheffing en een generieke verhoging van zowel deze heffing als de CO₂-heffing. In het totale plaatje van de voorgenomen heffing worden alle nadelige effecten verschoven naar onze inwoners (consumenten die onbedoeld plastics verpakkingen consumeren) en de afvalverwerkers die plastic afval verwerken.

- In haar huidige vorm betekent de maatregel met name een lastenverzwaring voor huishoudens en mkb. De kosten van de maatregel van ongeveer €567 miljoen zullen aan hen worden doorbelast. Ook zullen afvalverbranders, als ze af moeten schrijven op hun investeringen, de kosten daarvan uiteindelijk doorbelasten aan hun klanten en daarmee onze inwoners. Dit komt bovenop de stapel van andere lasten waar gemeenten en inwoners

vanaf 2026 voor staan. Zoals u weet zijn gemeenten vanaf 2026 geconfronteerd met het ravijnjaar, oftewel een structurele korting van het gemeentefonds van ongeveer €2,5 miljard per jaar. Hierdoor kunnen gemeenten hun begroting niet rondkrijgen. De stijging van de afvalstoffenheffing komt bovenop de al toegenomen kosten vanwege het ravijnjaar.

- De termijn van de invoering van de verhoging van de afvalstoffenbelasting zet vooral de hoogstedelijke gemeenten in een onmogelijke positie. Het is onrealistisch om op deze korte termijn maatregelen in te voeren die de hoeveelheid restafval drastisch zullen doen afnemen. Gedragsverandering en innovaties zijn keihard nodig, wat schuurt met de verhoging al over een paar jaar. Als de afvalstoffenheffing stijgt, zonder dat daar voor inwoners een duurzamer handelingsperspectief aan vast zit, ondermijnen we daarnaast het draagvlak. Consumenten hebben simpelweg geen mogelijkheden om de verhoging te vermijden omdat er geen alternatieven op deze korte termijn beschikbaar zijn.
- Om als maatschappij de overstap naar circulariteit te maken is er een eerlijke verdeling over alle schakels in de keten noodzakelijk. Bij de vormgeving van een plasticheffing dient het principe “de vervuiler betaalt” het uitgangspunt te zijn. Uit onderzoek van de universiteit van Wageningen blijkt dat slechts 27% van alle verpakkingen goed recyclebaar is (WUR: 2021). Belangrijk is de heffing zo vorm te geven dat recycling door producenten financieel wordt beloond en het gebruik van vervuilende plastics van buiten Europa wordt belast. Prijsprikkels bij de bron stimuleren producenten om te kiezen voor minder en beter recyclebaar materiaal. Consumenten hebben vervolgens de kans om bewust duurzamere keuzes te maken. In plaats van een heffing aan de achterkant die alle inwoners raakt.
- Het beleid van (grootstedelijke) gemeenten is er op gericht zoveel mogelijk grondstoffen te scheiden t.b.v. hergebruik en recycling en zo min mogelijk te verbranden. Nederlandse fabrieken gebruiken deze vrijgekomen ruimte om afval van buiten te verwerken en om zodoende de kostprijs zo laag mogelijk te houden en investeringen mee te bekostigen. Grote afvalverbranders die naast de publieke ook de commerciële markt bedienen komen in geding. Fabrieken hebben onbenutte capaciteit, moeten afschrijven en leiden verliezen. Ook kunnen ze beoogde investeringen in het verder opwerken van afval tot grondstoffen niet bekostigen. De lastenverzwaring voor de afvalverbranders zet hun positie ten opzichte van Europese concurrenten en daarmee de continuïteit zwaar onder druk. De rekening wordt ook daarvoor uiteindelijk door Nederlandse burgers en bedrijven betaald.
- Tenslotte willen wij in Nederland slimmer omgaan met binnenlandse grondstoffen. De afvalverwerkers die nu hard getroffen worden spelen juist in deze transitie naar grondstoffenonafhankelijkheid via nascheiding een belangrijke rol. Wij maken ons zorgen dat door de verslechterde financiële positie van de nascheiders de investeringszekerheid van op handen zijnde uitbreidingen, waardoor meer en kwalitatief hoogwaardigere grondstoffen, zoals plastics, teruggewonnen worden, afneemt en niet meer worden uitgevoerd.

We zijn net als u vóór beleidsmaatregelen die zorgen voor een duurzame afvalsector, daadwerkelijke afvalvermindering, recycling en het bevorderen van hergebruik. Graag werken we met u samen aan deze opgave. Echter in deze vorm levert de voorgenomen plasticheffing geen bijdrage aan een circulaire economie, het veiligstellen van schaarse grondstoffen of het creëren van draagvlak bij inwoners voor deze transitie.

Wij hebben begrepen dat er naar aanleiding van gesprekken met de afvalsector de komende weken wordt gekeken naar mogelijkheden om deze heffing anders vorm te geven. Deze poging steunen wij. Wat ons betreft worden de voorgenomen maatregelen terug getrokken en komt er een

zorgvuldig proces waarbij Rijk, gemeenten, afvalsector en producenten van plastics gezamenlijk werken aan een echte plasticsheffing die ook haar doelen bereikt. Dat geeft ruimte om het hervormen van de sector zorgvuldig en doordacht te doen, en om de circulaire economie te realiseren met oog voor milieu en onze nationale veiligheid.

Indien deze brief aanleiding geeft voor een gesprek staan wij uiteraard tot uw beschikking.

Met vriendelijke groet, mede namens de volgende collega's

Arjen Kapteijns, wethouder Grondstoffen, gemeente Den Haag
Suzanne Schilderman, wethouder Circulaire Economie en Financiën, gemeente Utrecht
Chantal Zegers, wethouder Klimaat, gemeente Rotterdam
Pascal Lansink- Bastemeijer, wethouder Buitenruimte, gemeente Rotterdam
Robert Simons, wethouder Haven, Economie, Bestuur, gemeente Rotterdam
Alexander Scholtes, wethouder Deelnemingen, gemeente Amsterdam

A handwritten signature in grey ink, appearing to be 'Hester van Buren', with a stylized, flowing script.

Hester van Buren
Wethouder Afval en Financiën, gemeente Amsterdam